

Aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties R.W. Knops

Aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid A.D. Wiersma

Per email: d.wiersma@tweedekamer.nl

Per email: postbus.stasbzk@minbzk.nl

Onderwerp
Wetgevingsadvies College voor de
Rechten van de Mens bij het voorstel
tot wijziging van de Participatiewet
ten behoeve van de werkvoorzieningen
voor visueel beperkten

Datum
21 september 2021
Ons kenmerk
2021/0084/JG/KY/RG

Geachte staatssecretaris Wiersma en staatssecretaris Knops,

Op 24 augustus 2021 is het wetsvoorstel tot wijziging van de Participatiewet ten behoeve van de werkvoorzieningen voor visueel beperkten (hierna: het wetsvoorstel) in consultatie gegaan.¹ Het wetsvoorstel beoogt de positie van mensen met een visuele beperking in de Participatiewet te verbeteren door de uitvoering van technische werkvoorzieningen over te hevelen van gemeenten naar het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV). Het UWV beschikt over de benodigde deskundigheid en ervaring met deze werkvoorzieningen. Graag maakt het College voor de Rechten van de Mens (hierna: het College) van de mogelijkheid gebruik om te reageren op dit wetsvoorstel.²

¹ Zie <www.internetconsultatie.nl/wijzigingwerkvoorzieningenvisueelbeperkten>.

² Op grond van artikel 5, tweede lid, Wet College voor de Rechten van de Mens (Wet CRM) kan het College uit eigen beweging adviseren over wetsvoorstellen die direct of indirect betrekking hebben op de bescherming van mensenrechten in Nederland. Daarnaast is het College aangewezen als onafhankelijke toezichthouder op de uitvoering van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (hierna: VN-verdrag handicap). Het College bevordert, beschermt en monitort de uitvoering van het verdrag met betrokkenheid en volledige participatie van mensen met een beperking, zie artikel 33, tweede en derde lid, VN-Verdrag handicap.

In zijn wetgevingsadvisering hanteert het College een vast beoordelingskader voor ontwerpwetgeving die het VN-verdrag handicap uitvoert of die mensen met een beperking raakt. Dit beoordelingskader is drieledig en omvat een grondbeginselen-check, een rechten-en-verplichtingen-check en een coördinatiecheck.³ In het licht van deze elementen adviseert het College de regering om:

- mensen met een beperking en hun organisaties ook actief en tijdig bij de uitvoering van het voorstel te (blijven) betrekken;
- de omvang van de voorgenomen centralisatie nader toe te lichten; en
- te besluiten tot het instellen van een gespecialiseerd servicepunt.

Vooraf

Het College ziet met instemming dat de toelichting bij het voorstel het VN-verdrag handicap uitdrukkelijk betreft.

Het College is ook verheugd met het huidige voorstel waar het verwacht dat dit inderdaad zal kunnen bijdragen aan een positieversterking van mensen met een visuele beperking.⁴ Het voorstel raakt in positieve zin aan de grondbeginselen in het VN-verdrag handicap: toegankelijkheid, volledige- en daadwerkelijke participatie en autonomie.⁵ Mede uit de toelichting blijkt het College ook dat organisaties die mensen met een visuele beperking representeren, zoals de Oogvereniging, bij de totstandkoming betrokken zijn en zich er in kunnen vinden. Het College benadrukt dat deze betrokkenheid ook bij de uitvoering (blijvend) belangrijk is.⁶

Verdergaande centralisatie van aanvraag- en toekenningsprocedures

Het College begrijpt het voorstel zo, dat de toekenning van andere - meer algemene - voorzieningen benodigd voor arbeidsdeelname van mensen met een visuele beperking in de Participatiewet mogelijk nog steeds bij gemeenten kan liggen. Het College leidt daaruit af dat mensen met een visuele beperking in de Participatiewet alsnog bij meerdere loketten zullen moeten aankloppen om alle voor werk benodigde voorzieningen te verkrijgen. Het College verzoekt de regering in de toelichting in te gaan op de vraag of dit zo is, bijvoorbeeld voor arbeidsbemiddeling en vervoer. Ook rijst de vraag hoe dit zich verhoudt tot het doel van het wetsvoorstel om, het VN-verdrag handicap indachtig, de toekenning en verstrekking van werkvoorzieningen aan mensen met een visuele beperking te centraliseren (vgl. de toelichting, § 3.2, p. 9).

³ Zie bijvoorbeeld College voor de Rechten van de Mens, *Advies over het voorstel van wet tot wijziging van het wetboek van Strafrecht in verband met de Wet op het primair onderwijs, de Wet primair onderwijs BES, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs BES, de Leerplichtwet 1969 en de Leerplichtwet BES tot handhaving van het recht op onderwijs*, 14 januari 2021; College voor de Rechten van de Mens, *Aandachtspunten bij de Tijdelijke wet testbewijzen covid-19. Spoedadvies*, maart 2021.

⁴ Zie artikel 27 VN-verdrag handicap.

⁵ Artikel 3, onderdeel a, c en f, VN-verdrag handicap.

⁶ Zie ook artikel 4, derde lid, VN-verdrag handicap.

Wanneer de aanvraag- en toekenningsprocedures voor álle voor werk benodigde voorzieningen voor mensen met een visuele beperking gecentraliseerd zijn, bij voorkeur bij de organisatie met de meeste expertise en ervaring, sluit dit immers nog beter aan bij het VN-verdrag handicap.

Flankerende maatregel

De flankerende maatregel van het gespecialiseerde servicepunt ondersteunt het College van harte. Al eerder attendeerde het College de regering en het UWV op het belang van een centraal loket in zijn handreiking ‘Het werkt anders’ uit 2019.⁷ Deze handreiking - gebaseerd op onderzoek in nauwe betrokkenheid van ervaringsdeskundigen - laat zien dat een centraal loket met expertise op werken met een visuele beperking een oplossing kan bieden voor bestaande knelpunten zoals de als complex ervaren wet- en regelgeving, een gebrek aan kennis bij werkgevers en niet-passende werkplekken.⁸ Het College adviseert om deze handreiking te gebruiken en positief te besluiten over een servicepunt met signaleringsfunctie, waarvan de verkenning reeds in zomer is afgerond.

Voor vragen over of een nadere toelichting bij dit advies kunt u contact opnemen met Anne-Rose Stolk (vervangend programmamanager toezicht uitvoering VN-verdrag handicap), via a.stolk@mensenrechten.nl of 06 3167 9498.

Met vriendelijke groet,

drs. Jacobine D.C. Geel
Voorzitter

⁷ <https://www.mensenrechten.nl/nl/publicatie/5f6b07941e0fec037359c4d2>

⁸ In deze handreiking wordt tevens het belang benadrukt van een centraal loket met expertise op werken met een auditieve beperking.